

Barbara Iśków, Piotr Kubów, Klemens Macewicz, Gertruda Martyniak

Nowy Browiniec, gm. Lubrza, woj.
opolskie. Stanowisko 2, L, R, K

Informator Archeologiczny : badania 13, 92-94

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MYSLIBÓRZ
woj. gdańskie

patrz
wczesne średniowiecze

NIESUŁOWICE, gm. Milicz
woj. wrocławskie
Stanowisko 2

patrz
okresy brązu

NOWY BROWINIEC, gm. Lubrza
woj. opolskie
Stanowisko 2, L, R, K

Muzeum Śląska Opolskiego
w Opolu

Badania prowadzili mgr Barbara Iśków /autorka sprawozdania/ oraz okresowo: mgr Piotr Kubów, mgr Klemens Macewicz, mgr Gertruda Martyniak. Finałował Rejon Dróg Publicznych w Głubczycach. Drugi sezon badań. Stanowisko 2 - wielokulturowe /głównie kultury łużyckiej oraz kultury neolitycznej/, stanowisko L - wielokulturowe /głównie kultura łużycka oraz wczesne średniowiecze/, stanowisko R, stanowisko K.

Kontynuowano prace ratownicze na terenie budowy drogi otaczającej od północy wieś Nowy Browiniec. Całkowicie przebadano główny pas wytrasowanej drogi bez dróg dojazdowych. Łącznie na odcinku o długości 1,037 m przy szerokości ok. 30 m odkryto i przebadano trzy nowe stanowiska L, R, K oraz dalszą część stanowiska 2.

Pracami badawczymi objęto dalszą część stanowiska 2 /jamy nr 1-10 wyeksplorowano już w 1977 r./ . W trakcie prac ratowniczych przebadano 2.710 m², na których odsłonięto i wyeksplorowano 103 jamy osadnicze /nr 11-113/. Trzy spośród obiektów, a mianowicie nr 14, 16, 44 o bardzo dużych rozmiarach /np. jama nr 44 o wym. 8 x 6 m/ pełniły funkcje mieszkalne. Większość stanowiły jamy średnich rozmiarów pełniące różne funkcje gospodarcze. Małe jamy stanowiące negatywy słupów występowały rozproszone na obszarze całej osady lub w pobliżu obiektów mieszkalnych tworząc z nimi integralną całość.

Wyposażenie obiektów stanowiły przede wszystkim fragmenty naczyń glinianych, tzw. "grubej roboty" zdobione ornamentem plastycznym w postaci listew z dołkami palcowymi. W znacznie mniejszej ilości wystąpiły fragmenty naczyń cienkościennych, tzw. "delikatnej roboty", m.in. fragmenty czerpaków, mis, waz /zabytki kultury łużyckiej/. W jamach z inwentarzem neolitycznym wystąpiły ułamki naczyń glinianych cienkościennych z ornamentem nutowym /kultura ceramiki wstęgowej rytej/ oraz zdobione odciskiem sznura /kultura ceramiki sznurowej/.

Osada ta jest stanowiskiem wielokulturowym. Stwierdzono na niej

ślady osadnictwa głównie kultury łużyckiej z okresu halzstackiego /w poprzednim sezonie badawczym odkryto jedynie obiekty z inwentarzem kultury łużyckiej/ oraz w mniejszym stopniu z młodszego epoki kamienia - /fragmenty naczyń glinianych kultury ceramiki wstęgowej rytej oraz kultury ceramiki sznurowej/.

Dla jamy 14 z ceramiką wstęgową rytą uzyskano datę C^{14} - 4.235[±] 55 p. n. e.

Materiał zwierzęcy oddano do analizy.

Stanowisko L - położone jest na wschodnim skłonie oraz we wschodniej części dużego, płaskiego, lessowego wzniesienia, w odległości ponad 100 m na zachód od granicy stanowiska 2, na północ od zabudowań wsi Nowy Browiniec.

Pracami ratowniczymi objęto teren o długości 320 m, szerokości ok. 25-30 cm. Oczyszczono go z warstwy humusowej oraz licznych przyzm przy pomocy spychacza pod nadzorem archeologa. Na obszarze tym odsłonięto i przebadano wraz z pełną dokumentacją naukową 39 obiektów osadniczych różnej wielkości. Wśród jam osadniczych można wyróżnić dużych rozmiarów obiekty mieszkalne /póziemianka nr 1 ze śladami pieca kopulastego?, póziemianka nr 22 z resztkami paleniska/, średniej wielkości obiekty o różnych funkcjach gospodarczych oraz małe obiekty - słupki. Oprócz w/w jam odkryto również ciepłopalne groby ludzkie /nr 5-10/ wyposażone w ozdoby z brązu. Na znacznej płaszczyźnie wykopu odsłonięto ślad po ogrodzeniu lub pozostałość rowu o bliżej nieokreślonej funkcji.

Na stanowisku tym wystąpiły obiekty z zabytkami o różnej chronologii. Większość jam osadniczych oraz groby na podstawie materiału ceramicznego i wyrobów z brązu można datować na okres halzstacki kultury łużyckiej. Wyposażenie obiektu nr 1 stanowiły fragmenty przedmiotów żelaznych i ułamki ceramiczne z końcowej fazy wczesnego średniowiecza.

Stanowisko R - położone na płaskim wzniesieniu lessowym w odległości ok. 100 m na zachód od granicy stanowiska L i w odległości ponad 100 m na wschód od stanowiska K, na północ od budynków Kółka Rolniczego.

Obiekty osadnicze wystąpiły na terenie o długości 118 m i szerokości ok. 25-30 m.

Warstwę humusową oraz występujące liczne przyzmy usunięto podobnie jak na stanowisku L przy pomocy spychacza pod kontrolą archeologa. Na obszarze tym odkryto i wyeksplorowano 40 obiektów. Większość jam to pozostałości po słupach lub obiekty średniej wielkości pełniące różne funkcje gospodarcze. Na dużej płaszczyźnie wykopu odsłonięto rów /obiekt nr 15/ o bliżej nieokreślonej funkcji; podobnie jak na stanowisku L.

Wyposażenie jam osadniczych stanowiła niewielka ilość materiału zabytkowego w postaci pojedynczych, mało charakterystycznych skorup.

Stanowisko K - położone jest na zachodnim zboczu lessowego wzniesienia, w odległości ok. 160 m na zachód od stanowiska R, w niewielkiej odległości od wylotu budowanej drogi do szosy w kierunku na Prudnik. Jamy osadnicze wystąpiły na przestrzeni o wymiarach 60 x ok. 25-30 m.

Teren stanowiska oczyszczono z warstwy humusowej i licznych przyzm przy pomocy spychacza pod nadzorem archeologa. Na odsłoniętym obszarze odkryto i wyeksplorowano 11 obiektów małej i średniej wielkości z pojedynczymi, małymi, mało charakterystycznymi ułamkami naczyń glinianych.

Materiał zabytkowy przechowywany jest w Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu.

NOWY TARG, gm. Stary Targ
woj. elbląskie

patrz
okres wpływów rzymskich

OLEŚNO-WALCE
woj. częstochowskie
Stanowisko 4

Muzeum Regionalne w Oleśnie
Stowarzyszenie Miłośników
Olesna w Oleśnie

Badania prowadził mgr Wojciech Łonak. Finansował WKZ w Częstochowie. Trzeci sezon badań. Cmentarzysko kultury łużyckiej z okresu halsztackiego.

Stanowisko położone jest na terasie Stobrawy, na południowy wachód od centrum Olesna, ok. 200 m na południe od ruin majątku Walce.

Przebadano łącznie ok. 3,5 ara. Odkryto 34 zespoły grobowe /numeryacja 23-36/, wszystkie szkieletowe. Groby posiadały zazwyczaj obwarowania i bruki kamienne. Zarys wypełniska jam grobowych odcinał się często od otaczającego całca. W grobach występowały zazwyczaj zestawy naczyń składające się z garnka, misy i czerpaka lub kubka, niekiedy były to pojedyncze naczynia, zazwyczaj garnki, rzadziej misy. Ogólnie wystąpiła ceramika typowa dla grupy górnośląsko-małopolskiej kultury łużyckiej w okresie halsztackim. Z metali odkryto na cmentarzysku 2 brązowe bransolety, nagolennik brązowy, kilka zawieszek skroniowych w postaci spiralek z drutu brązowego oraz ok. 20 guzów brązowych /w większości zachowanych fragmentarycznie i w bardzo złym stanie/. Z przedmiotów żelaznych odkryto nagolennik oraz nóż z kołcem do rękojeści. W jednym z grobów odkryto toporek kamienny.

Na podstawie dotychczasowych badań można stwierdzić, że groby na cmentarzysku w Oleśnie-Walcach układają się w wyraźne rzędy. Ciągi tych rzędów bywają niekiedy zakłócone przez zgrupowania grobów dziecięcych. Orientacja grobów N-W/S-E. Występujące w grobach zabytki typu zawieszki skroniowe lub nagolenniki jednoznacznie przemawiają za ułożeniem zmarłych głową na osi N-W.

Materiały i dokumentacja złożona w Muzeum Regionalnym w Oleśnie.

Badania będą kontynuowane.